

## Chambre des Représentants

SESSION 1959-1960.

7 JUILLET 1960.

### PROJET DE LOI

portant approbation de la Convention entre la Belgique et le Canada en vue d'éviter les doubles impositions et de prévenir l'évasion fiscale en ce qui concerne les impôts sur les revenus, signée à Ottawa, le 10 avril 1958.

### RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA  
COMMISSION DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES <sup>(1)</sup>,  
PAR M. PARISIS.

MESDAMES, MESSIEURS,

Il s'agit une nouvelle fois d'une convention tendant à supprimer la double imposition. S'y ajoute la prévention de l'évasion fiscale. La convention se met entre le Canada et la Belgique.

Observations du Conseil d'Etat.

L'avis du Conseil d'Etat a été demandé dans un délai ne dépassant pas trois jours. On se demande quelle mouche a piqué l'autorité qui a transmis ce document au Conseil d'Etat. Car celui-ci à juste titre s'étonne de ce que pareille

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Kronacker.

A. — Membres : MM. d'Alcantara, Delwaide, Dewulf, Herbiet, Lefèvre (Th.), le Hodey, Mertens de Wilmars, Parisis, Schot, Van Cauwelaert, Van Elslande, Willot. — Bohy, Fayat, Housiaux, Huysmans, Larock, Merlot, Pierson, Tielemans, Van Eynde. — Drèze, Janssens.

B. — Suppléants : MM. Bertrand, Cooreman, De Gryse, M<sup>me</sup> De Riemaeker-Legot, MM. du Bus de Warnaffe, Verhenne. — Dejardin, De Kinder, De Sweemer, Detière, Radoux. — Cooremans.

Voir :

326 (1958-1959) :

— N° 1 : Projet de loi.

## Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1959-1960.

7 JULI 1960.

### WETSONTWERP

houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen België en Canada ter voorkoming van dubbele belasting en ter vermijding van fiscale ontduiking inzake inkomstenbelastingen, ondertekend op 10 april 1958, te Ottawa.

### VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE  
BUITENLANDSE ZAKEN <sup>(1)</sup>, UITGEBRACHT  
DOOR DE HEER PARISIS.

DAMES EN HEREN.

Eens te meer geldt het een overeenkomst tot afschaffing van dubbele belasting waarbij thans het vermijden van fiscale ontduiking is gevoegd. Deze overeenkomst is van toepassing tussen Canada en België.

Opmerkingen van de Raad van State.

De Raad van State werd verzocht binnen drie dagen advies uit te brengen. Men mag zich afvragen door welke bevoegdheid de instantie die het stuk aan de Raad van State heeft voorgelegd was aangegeven. Deze heeft immers, en

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Kronacker.

A. — Leden : de heren d'Alcantara, Delwaide, Dewulf, Herbiet, Lefèvre (Th.), le Hodey, Mertens de Wilmars, Parisis, Schot, Van Cauwelaert, Van Elslande, Willot. — Bohy, Fayat, Housiaux, Huysmans, Larock, Merlot, Pierson, Tielemans, Van Eynde. — Drèze, Janssens.

B. — Plaatsvervangers : de heren Bertrand, Cooreman, De Gryse, Mevr. De Riemaeker-Legot, de heren du Bus de Warnaffe, Verhenne. — Dejardin, De Kinder, De Sweemer, Detière, Radoux. — Cooremans.

Zie :

326 (1958-1959) :

— N° 1 : Wetsontwerp.

abréviation des délais lui ait été fixée pour la présente Convention et pour d'autres conventions ayant le même objet à savoir :

Avec les U.S.A. (avis L 3471, loi du 27 juillet 1953);

Avec la Grande-Bretagne (avis L 3711, loi du 7 janvier 1954);

Avec la Suède (avis L 3712, loi du 30 décembre 1953).

Le projet de loi porte la date du 8 août 1959, période où les Chambres étaient en vacances ce qui enlevait toute pertinence à l'argument de célérité.

Le Conseil d'Etat souligne une discordance entre l'Exposé des Motifs du projet et le texte de la Convention. L'article VIII, 2, de cette dernière, exonère d'impôt dans le territoire d'un Etat les citoyens d'un autre Etat qui reçoivent de celui-ci ou d'une de ses subdivisions politiques des rémunérations pour services politiques ou militaires.

Contrairement à ce que prétend l'Exposé des Motifs l'exonération d'impôts ne s'étend pas aux rémunérations qui seraient versées par un organisme d'intérêt public belge n'exerçant pas d'activité industrielle ou commerciale.

Le Conseil fait encore une remarque relative à l'article XI.

Les professeurs qui enseignent à l'étranger pendant moins de deux ans seront exonérés d'impôt dans le pays étranger mais échappent à l'impôt dans leur pays d'origine s'ils n'y ont conservé ni domicile ni résidence.

#### Système de la Convention.

Quant au système adopté par la Convention pour supprimer la double imposition, il est assez compliqué. Il tient compte à la fois de la méthode latine traditionnelle et de la méthode typiquement anglo-saxonne. Peut-être est-il caractéristique du caractère belge qui s'arrête volontiers à des solutions moyennes.

Méthode latine : le pouvoir exclusif de taxation est attribué à l'un des deux Etats, mais la désignation de cet Etat sera variable : tantôt celui de la source des revenus (art. VIII), tantôt celui du domicile fiscal du bénéficiaire (art. V, VII, IX, X).

Méthode anglo-saxonne : système du précompte : taxation simultanée dans les deux Etats, mais l'un des deux renonce ultérieurement à conserver le montant pour autant que son propre impôt ne dépasse pas celui qui est perçu à l'étranger (art. XIII, § 2).

La Convention énumère les impôts visés et étend automatiquement ses effets aux impôts nouveaux, pour autant qu'ils ne soient pas exceptionnels dans leur nature ou leur durée.

Les différents articles organisent la technique du système, qui s'inspire tantôt d'une méthode tantôt de l'autre.

Un article 14 prévoit l'échange de renseignements entre administrations.

Un article 15 fixe un délai de recours.

Un article 17 désigne l'autorité exerçant le pouvoir réglementaire.

La dénonciation de la Convention est prévue (art. XX).

terecht, zijn verwondering erover geuit dat hem een zo korte termijn werd toegestaan voor deze Overeenkomst alsmede andere overeenkomsten die op hetzelfde onderwerp betrekking hadden, te weten :

Met de U.S.A. (advies L 3471, wet van 27 juli 1953);

Met Groot-Brittannië (advies L 3711, wet van 7 januari 1954);

Met Zweden (advies L 3712, wet van 30 december 1953).

Het wetsontwerp is gedagtekend van 8 augustus 1959, toen de Kamers op reces waren, wat alle kracht aan de eis tot spoedbehandeling ontnaemt.

De Raad van State wijst op een gebrek aan overeenstemming tussen de Memorie van Toelichting van het ontwerp en de tekst van de Overeenkomst. Artikel VIII, 2, van deze Overeenkomst verleent vrijstelling van belasting op het grondgebied van een Staat aan de burgers van een andere Staat die van deze laatste of van een zijner politieke onderafdelingen bezoldigingen wegens politieke of militaire diensten ontvangen.

In strijd met wat de Memorie van Toelichting beweert, geldt de vrijstelling van belasting niet voor de bezoldigingen die mochten worden uitgekeerd door een Belgische instelling van openbaar nut zonder enige industriële of commerciële activiteit.

Voorts maakt de Raad een opmerking over artikel XI.

De professoren die voor ten hoogste twee jaar in het andere land onderwijs geven zullen in dat land geen belasting hoeven te betalen, doch zij zullen in hun land van herkomst niet kunnen worden belast als ze er woon- noch verblijfplaats hebben behouden.

#### Systeem van de Overeenkomst.

Het door de Overeenkomst aangenomen systeem tot afschaffing van de dubbele belasting is vrij ingewikkeld. Het houdt tegelijk rekening met de traditionele Latijnse methode en met de typisch Angelsaksische methode. Wellicht is zulks tekenend voor de Belgische mentaliteit, die gemakkelijk overhelt naar middelmatige oplossingen.

Latijnse methode : de uitsluitende taxatiebevoegdheid wordt aan een van beide Staten gegeven, doch de aanwijzing van deze Staat varieert : nu eens is het de Staat waar de bron van de inkomsten is gelegen (art. VIII), dan weer die waar de belanghebbenden zijn fiscaal domicilie heeft (artt. V, VII, IX, X).

Angelsaksische methode : systeem van inhouding : gelijktijdige taxatie in beide Staten, doch een van beide ziet later van de inning af, voor zover zijn eigen aanslag niet hoger is dan de belasting die in het buitenland wordt geheven (art. XIII, § 2).

De Overeenkomst geeft een opsomming van de betrokken taxaties en breidt de toepassing van dit artikel automatisch uit tot de nieuwe belastingen, voor zover de aard of de duur ervan niet exceptioneel zijn.

Verschillende artikelen van de Overeenkomst regelen de werking van het systeem, dat nu eens van de ene, dan weer van de andere methode gebruik maakt.

Artikel 14 regelt de uitwisseling van inlichtingen tussen de administraties.

Artikel 15 stelt een termijn vast voor het instellen van beroep.

Artikel 17 wijst de instantie aan tot de bevoegdheid waarvan de reglementering behoort.

Artikel 20 regelt de opzegging van de Overeenkomst.

Enfin, selon la tradition, les exonérations dont jouissent les fonctionnaires diplomatiques ou consulaires sont maintenues par l'article XVI.

#### Discussion.

Votre Commission ayant estimé nécessaire de consulter la Commission des Finances, on trouvera en annexe dans l'avis de la Commission des Finances un résumé beaucoup plus détaillé de la Convention.

L'utilité et la portée de celle-ci ont été abordées par votre Commission et longuement discutées en Commission des Finances.

L'Administration a fait valoir qu'un double but devait être atteint : empêcher la double taxation et éviter une évasion fiscale.

Dans cette perspective, ajoutait-elle, il résulte de la Convention que le Canada s'engage à ne pas augmenter les impôts mobiliers qui frappent les Belges et même à ramener de 15 à 5 % le taux de taxation des dividendes payés par des sociétés dont plus de la moitié du capital est belge.

A l'opposé, un commissaire a fait valoir que rien n'est changé concernant les taux de taxation auxquels les Belges sont soumis.

Seule l'Administration retire un profit parce que le contrôle fiscal est renforcé.

Le seul résultat, d'après ce commissaire, sera une perte au point de vue des capitaux et des emplois car les Belges auront intérêt à toucher les dividendes des capitaux mobiliers à l'étranger.

Les sièges sociaux de sociétés iront s'établir à l'étranger.

Un commissaire a également souligné la complexité des problèmes de droit fiscal que pose la Convention, en raison de la multiplicité des catégories et des taux en matière de taxe mobilière.

Il demande également comment il faut interpréter l'article XIII, en ce qui concerne le taux le plus élevé qu'il convient d'appliquer à la taxe mobilière.

Le représentant de l'Administration des Finances répond que les divers revenus mobiliers sont ici groupés en une seule catégorie et que, par conséquent, on ne peut envisager qu'un seul taux maximum, à savoir le taux de 30 % applicable aux dividendes de source belge.

Il fait également remarquer que l'impôt mobilier n'est pas progressif; qu'enfin le Parlement canadien a déjà approuvé la Convention mais que celle-ci pourrait dans l'avenir faire l'objet d'une révision par voie de négociation.

Un membre fait encore observer que l'article XVIII précise que la Convention s'étend à tout le territoire tandis que le § 3 en permet éventuellement l'extension au Congo Belge et au Ruanda-Urundi, moyennant signature d'une Convention séparée. Le fonctionnaire du Département confirme que l'extension sera réalisée en vertu d'une Convention distincte également signée le 10 avril 1958 et négociée à l'intervention du Ministère du Congo Belge et du Ruanda-Urundi.

*Le Rapporteur,*  
A. PARISIS.

*Le Président,*  
P. KRONACKER.

Ten slotte zij opgemerkt dat, de traditie getrouw, bij artikel XVI de vrijstellingen worden gehandhaafd die de diplomatieke of consulaire ambtenaren genieten.

#### Bespreking.

Daar uw Commissie het nodig heeft geoordeeld de Commissie voor de Financiën te raadplegen, vindt men in bijlage een veel uitvoeriger overzicht van de Overeenkomst van de hand van deze laatste Commissie.

Het nut en de draagwijdte van de Overeenkomst werden in uw Commissie ter sprake gebracht en in de Commissie voor de Financiën langdurig besproken.

Door het Bestuur werd erop gewezen dat een tweevoudig doel diende te worden bereikt: dubbele belasting voorkomen en fiscale ontduiking vermijden.

Het voegde daaraan toe dat uit de Overeenkomst blijkt dat Canada zich ertoe verbindt de mobiliënbelastingen op Belgische bezittingen niet te verhogen en zelfs de belastingvoet van 15 tot 5 % te verlagen wat betreft de dividendend uitbetaald door maatschappijen waarvan het kapitaal voor meer dan de helft Belgisch is.

Een lid merkt daarentegen op dat er niets wordt gewijzigd aan de voor de Belgen geldende belastingvoeten.

Alleen het Bestuur kan op een voordeel rekenen daar de fiscale controle wordt versterkt.

Volgens het lid zal het enige resultaat een verlies van kapitalen en betrekkingen zijn, want de Belgen zullen er belang bij hebben de dividendend van roerende kapitalen in het buitenland te innen.

De maatschappijen zullen hun maatschappelijke zetel naar het buitenland overbrengen.

Voorts heeft een lid erop gewezen dat de Overeenkomst ingewikkelde fiscaalrechtelijke vraagstukken doet rijzen wegens de diversiteit van de categorieën en belastingvoeten inzake mobiliënbelasting.

Hij vraagt ook hoe artikel XIII betreffende de hogere belastingvoet voor de mobiliënbelasting moet worden geïnterpreteerd.

De vertegenwoordiger van het Bestuur van Financiën antwoordt dat de diverse roerende inkomsten hier in een enkele categorie zijn gegroepeerd en men derhalve slechts een enkele maximumbelastingvoet kan overwegen, nl. de voet van 30 % van toepassing op de dividendend van Belgische oorsprong.

Hij merkt voorts op dat de mobiliënbelasting niet progressief is; dat het Canadese Parlement de Overeenkomst reeds heeft goedgekeurd, welke eventueel in de toekomst langs de weg van onderhandelingen zou kunnen worden gewijzigd.

Een lid wijst er nog op dat artikel XVIII preciseert dat de Overeenkomst geldig is voor het gehele grondgebied, terwijl zij volgens § 3 door de ondertekening van een afzonderlijke Overeenkomst eventueel tot Congo en Ruanda-Urundi kan worden uitgebreid. De ambtenaar van het Departement bevestigt dat de uitbreiding zal geschieden krachtens een afzonderlijke eveneens op 10 april 1958 ondertekende Overeenkomst, welke op initiatief van de Minister van Belgisch-Congo en van Ruanda-Urundi tot stand is gekomen.

*De Verslaggever,*  
A. PARISIS.

*De Voorzitter,*  
P. KRONACKER.

Advies door de Commissie voor de Financiën aan de Commissie voor de Buitenlandse Zaken betreffende de Overeenkomst tussen België en Canada ter voorkoming van dubbele belasting en van belastingvermijding.

ADVIES VOORGEDRAGEN DOOR DE HEER FIMMERS.

#### Algemeenheden.

##### Doel van de Overeenkomst :

1° Dubbele belasting op het stuk der inkomstenbelastingen vermijden of milderen;

2° Wederzijdse administratieve bijstand regelen ten einde de juiste toepassing van de Overeenkomst en de voorkoming van belastingontduiking te verzekeren.

##### Andere door België gesloten Overeenkomsten.

Benevens een reeks wederzijdse akkoorden ter vermijding van de dubbele belasting der winsten uit de exploitatie van lucht- of zeevaart, heeft België algemene Overeenkomsten ter voorkoming van dubbele belasting gesloten met de volgende landen :

*Luxemburg*, 9 maart 1931,

*Frankrijk*, 16 mei 1931,

*Italië*, 11 juli 1931,

goedgekeurd bij de wet van 28 december 1931, *Belgisch Staatsblad* van 17 januari 1932;

*Nederland*, 20 februari 1933,

goedgekeurd bij de wet van 2 juni 1934, *Belgisch Staatsblad* van 26-27 augustus 1935;

*Verenigde Staten van Amerika*, 28 oktober 1948 en 9 september 1952,

goedgekeurd bij de wet van 27 juli 1953, *Belgisch Staatsblad* van 17 september 1953;

*Verenigd Koninkrijk*, 27 maart 1953,

goedgekeurd bij de wet van 7 januari 1954, *Belgisch Staatsblad* van 20 maart 1954;

*Zweden*, 1 april 1953,

goedgekeurd bij de wet van 30 december 1953, *Belgisch Staatsblad* van 17 januari 1954;

*Finland*, 11 februari 1954,

goedgekeurd bij de wet van 23 april 1955, *Belgisch Staatsblad* van 22 mei 1955.

##### Kenmerken van de Overeenkomst.

De Overeenkomsten ter voorkoming van dubbele belasting worden doorgaans in twee grote categorieën ingedeeld naargelang van de methode die aangewend wordt om dubbele belasting te voorkomen.

De eerste categorie omvat de Overeenkomsten van het zogenaamde Europees of continentaal type, gesteund op de methode van de vrijstelling. Deze Overeenkomsten kennen, naargelang van de aard der inkomsten, het exclusief recht van belasting toe hetzij aan het land waar het inkomen zijn bron heeft, hetzij aan het land waar de belanghebbende zijn fiscale woonplaats heeft. In feite verdelen de Contracterende Staten de belastbare stof en dubbele belasting wordt volledig vermeden vermits er in het ene land belasting plaats vindt en in het andere vrijstelling. In deze categorie zijn te rangschikken onze vier vooroorlogse Overeenkomsten, alsmede de met Zweden en Finland gesloten overeenkomsten.

De tweede categorie omvat de Overeenkomsten van het zogenaamde Engels-Amerikaans type, gesteund op de « credit »- of aanrekeningsmethode. Deze Overeenkomsten behelzen, evenals de voorgaande, een verdeling van de belastbare stof tussen de Contracterende Staten, maar dan alleen voor enkele soorten van inkomsten. Zij wijken van deze verdeling af wat betreft de globale aanslag in het land van de fiscale woonplaats. De Overeenkomsten van het Engels-Amerikaans type

Avis présenté par la Commission des Finances à la Commission des Affaires Etrangères concernant la Convention entre la Belgique et le Canada en vue d'éviter les doubles impositions et de prévenir l'évasion fiscale.

AVIS PRESENTE PAR M. FIMMERS.

#### Généralités.

##### Buts de la Convention :

1° Eviter ou limiter les doubles impositions en matière d'impôts sur les revenus;

2° Régler l'assistance administrative réciproque à l'effet d'assurer une application correcte de la Convention et de prévenir la fraude fiscale.

##### Autres Conventions conclues par la Belgique.

Indépendamment d'une série d'accords de réciprocité destinés à éviter la double imposition des bénéfices provenant de l'exploitation de la navigation maritime ou aérienne, la Belgique a conclu des Conventions générales de double imposition avec les pays suivants :

*Luxembourg*, 9 mars 1931,

*France*, 16 mai 1931,

*Italie*, 11 juillet 1931,

approuvées par loi du 28 décembre 1931, *Moniteur belge* du 17 janvier 1932;

*Pays-Bas*, 20 février 1933,

approuvée par loi du 2 juin 1934, *Moniteur belge* des 26-27 août 1935;

*Etats-Unis*, 28 octobre 1948 et 9 septembre 1952,

approuvée par loi du 27 juillet 1953, *Moniteur belge* du 17 septembre 1953;

*Royaume-Uni*, 27 mars 1953,

approuvée par loi du 7 janvier 1954, *Moniteur belge* du 20 mars 1954;

*Suède*, 1<sup>er</sup> avril 1953,

approuvée par loi du 30 décembre 1953, *Moniteur belge* du 17 janvier 1954;

*Finlande*, 11 février 1954,

approuvée par loi du 23 avril 1955, *Moniteur belge* du 22 mai 1955.

##### Caractéristiques de la Convention.

Les Conventions de double imposition sont généralement rangées en deux grandes catégories, suivant la méthode employée pour remédier à la double imposition.

La première catégorie comprend les Conventions dites du type européen ou continental, basées sur la méthode de l'exemption. Ces Conventions attribuent une exclusivité de taxation, suivant la nature des revenus, soit au pays où le revenu a sa source, soit au pays où le bénéficiaire a son domicile fiscal. En somme, les deux Etats Contractants se partagent la matière imposable et la double imposition est radicalement évitée puisqu'il y a taxation dans un pays et exemption dans l'autre. Rentrant dans cette catégorie nos quatre Conventions d'avant-guerre ainsi que les Conventions conclues avec la Suède et la Finlande.

La deuxième catégorie comprend les Conventions dites du type anglo-américain, basées sur la méthode du crédit ou de l'imputation. Ces conventions s'appuient également, comme les précédentes, sur la répartition des matières imposables entre les Etats Contractants, mais pour quelques revenus seulement. Elles s'en écartent en ce qui concerne l'imposition globale au domicile fiscal. Les Conventions du type anglo-américain renferment une clause qui permet au pays du domicile

bevatten een clause die het land van de fiscale woonplaats of van de verblijfplaats in staat stelt het geheel van de inkomsten te belasten overeenkomstig zijn wetgeving en alsof de Overeenkomst niet bestond; in dergelijk geval, moet het land van de fiscale woonplaats een ontlasting of « credit » toestaan, rekening houdend — tot op zekere hoogte — met de in het ander land betaalde belastingen; er is dus eigenlijk verdeling van de belasting. Dit stelsel, dat geput is uit de Britse en Amerikaanse wetgevingen, brengt niet altijd volledige vermindering van dubbele belasting mede; het werd toegepast in onze Overeenkomsten met de Verenigde Staten van Amerika en het Verenigd Koninkrijk. Men heeft het ook in grote mate toegepast in onderhavige Overeenkomst, waarin men evenwel de twee methodes terugvindt.

Aldus wordt het exclusief recht van belasting toegekend :

a) aan de debiteur-Staat (oorsprong der inkomsten) voor de bezoldigingen van de openbare ambtenaren (art. VIII);

b) aan de Staat waar de belanghebbende zijn fiscale woonplaats heeft voor :

— de winsten uit lucht- of zeevaartexploitatie (art. V);

— de auteursrechten (art. VII);

— de bezoldigingen van loontrekkenden uit de privé-sector die in de loop van het belastingjaar gedurende minder dan 184 dagen in het ander land verblijven (art. IX);

— de private pensioenen en renten (art. X);

— de bezoldigingen van professoren die gedurende een tijdperk dat geen twee jaar overtreft in het ander land verblijven (art. XI).

Wat deze inkomsten betreft, wordt dubbele belasting dus volledig vermeden.

In de andere gevallen worden de inkomsten een eerste maal aangelegd in de bron-Staat en een tweede maal in de Staat waar de belanghebbende zijn fiscale woonplaats heeft, mits hierbij de aanrekening toe te passen overeenkomstig de in artikel XIII vastgelegde regels; men mag zeggen dat de overeenkomst hier in dubbele belasting voorziet, maar ze binnen redelijke perken houdt, in die zin dat, in het merendeel der gevallen, de som der belastingen geheven in de twee landen het bedrag niet mag overschrijden van de belasting verschuldigd krachtens de wetgeving van het land waar de belastingplichtige zijn fiscale woonplaats heeft.

## SAMENVATTING VAN DE BIJZONDERSTE BEPALINGEN VAN DE OVEREENKOMST.

### A. — Algemene bepalingen.

*Toepassingsveld van de Overeenkomst (art. I, II en XVIII).*

Het eerste artikel somt de in de Overeenkomst bedoelde belastingen op : het zijn de door de Staat geïnde belastingen, met uitsluiting van de door de plaatselijke besturen zoals provincies en gemeenten geheven taken en belastingen.

Worden nochtans bedoeld, wat België betreft, de provinciale en gemeentelijke opcentimes op de grondbelasting.

De artikelen II en XVIII bepalen het plaatselijk toepassingsveld van de Overeenkomst; de eventuele uitbreiding tot de overzeese gebieden (Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi) is bepaald bij artikel XVIII, maar de evolutie van de toestand in Afrika zal voorzeker wijzigingen medebrengen aan de in 1958 overwogen procedure, althans wat Congo betreft dat op 1 juli 1960 onafhankelijk wordt.

*Definities (art. II).*

De meeste definities vindt men gegroepeerd in artikel II volgens formules die gebruikelijk schijnen te worden. Wegens de eigen kenmerken van de Canadese wetgeving, geeft bedoeld artikel geen juiste bepaling van de fiscale woonplaats. Dit begrip wordt verduidelijkt door een verwijzing naar de criteria voorkomend in de respectievelijke wetgevingen van de twee Staten (domicilie, verblijfplaats, woonplaats).

*Bijzondere bezwaartermijn (art. XV).*

Ten einde de eventuele tekortkomingen in de nationale wetgevingen te verhelpen, wordt een bijzondere termijn van zes maanden bepaald om de bezwaarschriften in te dienen tegen dubbele belastingen in strijd met de overeenkomst. De Belgische belastingplichtigen beschikken natuurlijk in ieder geval over de waarborgen die hun inzake bezwaarschriften en verhalen worden geboden bij de artikelen 61 tot 67 van de samengevoegde wetten betreffende de inkomstenbelastingen.

*Inwerkingtreding (art. XIX).*

De Overeenkomst zal toepasselijk zijn op de inkomsten van het jaar gedurende hetwelk de bekrachtigingsoorkonden zullen uitgewisseld worden (aan de bron belastbare inkomsten toegekend vanaf 1 januari van

fiscal ou de résidence d'imposer l'ensemble des revenus conformément à sa législation, comme si la Convention n'existait pas; mais le pays du domicile fiscal doit, en pareil cas, accorder un dégrèvement ou crédit tenant compte, dans une mesure déterminée, des impôts payés dans l'autre pays; il y a en quelque sorte partage de l'impôt. Ce système, qui s'inspire des législations britannique et américaine, n'évite pas toujours entièrement la double imposition; il a été suivi dans nos Conventions avec les Etats-Unis et le Royaume-Uni. On s'en est largement inspiré dans la présente Convention, où se retrouvent pourtant les deux méthodes.

C'est ainsi que le droit exclusif de taxation est accordé :

a) à l'Etat débiteur (source des revenus) pour les rémunérations des fonctionnaires publics (art. VIII);

b) à l'Etat du domicile fiscal du bénéficiaire, pour les bénéfices provenant de l'exploitation de la navigation maritime ou aérienne (art. V);

— les droits d'auteur (art. VII);

— les rémunérations des salariés du secteur privé expatriés pendant moins de 184 jours au cours de l'année imposable (art. IX);

— les pensions et rentes privées (art. X);

— les rémunérations des professeurs expatriés pour une période n'excédant pas deux ans (art. XI).

La double imposition est totalement évitée à l'égard de ces revenus.

Dans les autres cas, les revenus, imposés une première fois dans l'Etat de la source, sont imposés une seconde fois dans l'Etat du domicile fiscal du bénéficiaire, moyennant application du précompte conformément aux règles tracées par l'article XIII; on peut dire qu'ici la Convention organise la double imposition, mais en la contenant dans des limites raisonnables, en ce sens que, dans la plupart des cas, la somme des impôts perçus dans les deux pays ne peut excéder l'impôt résultant de la législation du pays où le contribuable a son domicile fiscal.

## RESUME

### DES PRINCIPALES DISPOSITIONS DE LA CONVENTION.

#### A. — Dispositions générales.

*Champ d'application de la Convention (art. I, II et XVIII).*

L'article premier énonce les impôts visés par la Convention : ce sont les impôts perçus par l'Etat, à l'exclusion des taxes ou impôts levés par les pouvoirs locaux tels que provinces et communes. Sont toutefois visés, en ce qui concerne la Belgique, les centimes additionnels provinciaux et communaux à la contribution foncière.

Les articles II et XVIII déterminent le champ d'application territorial de la Convention; l'extension éventuelle aux territoires d'outre-mer (Congo belge et Ruanda-Urundi) est prévue à l'article XVIII, mais il est certain que l'évolution de la situation en Afrique entraînera des modifications à la procédure envisagée en 1958, tout au moins en ce qui concerne le Congo appelé à l'indépendance le 1<sup>er</sup> juillet 1960.

*Définitions (art. II).*

La plupart des définitions sont groupées à l'article II, suivant des formules qui tendent à devenir habituelles. Eu égard aux particularités de la législation canadienne, l'article ne donne pas une définition exacte du domicile fiscal, la notion étant précisée par référence aux critères inscrits dans les législations respectives des deux Etats (domicile, résidence, habitation).

*Délai spécial de réclamation (art. XV).*

Afin de parer aux insuffisances éventuelles des législations nationales, un délai spécial de six mois est accordé pour l'introduction de réclamations contre des doubles impositions contraires à la Convention. Bien entendu, les contribuables belges disposent en tout état de cause des garanties que leur donnent, en matière de réclamations et de recours, les articles 61 à 67 des lois coordonnées relatives aux impôts sur les revenus.

*Entrée en vigueur (art. XIX).*

La Convention doit sortir ses effets à l'égard des revenus afférents à l'année au cours de laquelle seront échangés les instruments de ratification (revenus imposables à la source attribués à dater du

bedoeld jaar; door inkohiering belastbare inkomsten die betrekking hebben op de belastingtijdperken normaal afgesloten vanaf 31 december van hetzelfde jaar).

Er dient opgemerkt dat de Overeenkomst reeds in 1958 door de Canadese Regering werd bekrachtigd.

#### B. — Régime toepasselijk op de verschillende categorieën van inkomsten.

##### *Inkomsten uit onroerende goederen.*

Bij gebreke van een specifieke bepaling, worden deze inkomsten geregeld door de artikelen VI en XIII, zodat de belasting plaats vindt zowel in het land waar de goederen gelegen zijn als in het land waar de belanghebbende zijn fiscale woonplaats heeft. In België zullen de inkomsten uit onroerende goederen waarvan de eigenaars in Canada wonen, getroffen worden door de grondbelasting en de erbij horende nationale crisisbelasting. De aanvullende personele belasting zal slechts verschuldigd zijn indien de belastingplichtige een vaste inrichting in België bezit.

Anderdeels, zullen de inkomsten uit in Canada gelegen onroerende goederen toebehorend aan Belgische belastingplichtigen onderworpen zijn aan de mobilienbelasting van 12 % en aan de Canadese belasting, noodzakelijk beperkt tot 15 %. Aldus zal een inkomen van 100  $\times 12$  getroffen worden door een belasting van  $15 + \left( \frac{85 \times 12}{100} \right) = 25,2$  benevens de aanvullende personele belasting indien de eigenaar een natuurlijk persoon is.

##### *Nijverheids- of handelswinsten.*

Overeenkomstig artikel III, zijn de ondernemingen van één der Contracterende Staten slechts belastbaar in de andere Staat op grond van de winsten verwezenlijkt dank zij de activiteit van een vaste inrichting (regel niet toepasselijk op de lucht- of zeevaartondernemingen; cfr. art. V).

Bedoelde winsten zijn eveneens belastbaar in de Staat van de zetel der onderneming (fiscale woonplaats), overeenkomstig artikel XIII dat, voor België, het recht bevestigt om de overeenkomstig artikel 35, § 11, der samengevoegde wetten betreffende de inkomstenbelastingen, tot één vijfde verminderde bedrijfsbelasting en de aanvullende personele belasting te heffen. Evenwel zullen noch de bedrijfsbelasting, noch de aanvullende personele belasting verschuldigd zijn, indien de Canadese belasting het bedrag bereikt of overtreft van de bedrijfsbelasting berekend tegen de volle aanslagvoet op de winsten uit Canada (Canadese belasting niet afgetrokken).

*Voorbeelden.* — Eerste geval: Belgische vennootschap die al haar inkomsten haalt uit een in Canada gelegen bedrijfszetel:

|                    |           |
|--------------------|-----------|
| Winst              | 1 000 000 |
| Canadese belasting | 220 000   |
| Netto inkomen      | 780 000   |

Bedrijfsbelasting tegen de volle aanslagvoet op 1 miljoen = 317 500, hoger dan de Canadese belasting. De bedrijfsbelasting zal verschuldigd zijn tegen de verlaagde aanslagvoet op de met de Canadese belasting verminderde winst, dus  $\frac{240 500}{5} = 48 100$ .

De gezamenlijke last van de Canadese en Belgische belastingen bedraagt dus 268 100; hij blijft lager dan de Belgische belasting (317 500) die zou verschuldigd zijn op een zelfde inkomen van Belgische oorsprong.

Tweede geval: Zelfde vennootschap:

|                    |           |
|--------------------|-----------|
| Canadese winst     | 5 000 000 |
| Canadese belasting | 2 100 000 |
| Netto winst        | 2 900 000 |

Bedrijfsbelasting tegen de volle aanslagvoet op 5 miljoen = 1 817 500, cijfer dat lager ligt dan de Canadese belasting. De vennootschap zal geen bedrijfsbelasting verschuldigd zijn op de winsten van haar Canadese inrichting.

Ter zake kan worden opgemerkt dat ook de Belgisch-Amerikaanse Overeenkomst voor België het recht behelst — maar zonder beperking — om de tot een vijfde verminderde bedrijfsbelasting te heffen op de in de Verenigde Staten behaalde en belaste inkomsten.

##### *Baten uit vrije beroepen en bezoldigingen.*

De hiervoren opgegeven regels zijn in principe toepasselijk op de baten uit vrije beroepen en op de wedden en lounen (privé-sector).

1<sup>er</sup> januari van ladite année; revenus taxables par voie de rôle se rapportant aux périodes imposables normalement closes à partir du 31 décembre de la même année).

Il est à noter que la Convention a déjà obtenu en 1958 la ratification du Gouvernement canadien.

#### B. — Régime applicable aux diverses catégories de revenus.

##### *Revenus de biens immobiliers.*

A défaut de disposition spécifique, ces revenus sont régis par les articles VI et XIII, impliquant l'imposition à la fois dans le pays où les biens sont situés et dans le pays où le bénéficiaire a son domicile fiscal. En Belgique, les revenus d'immeubles possédés par des résidents du Canada subiront la contribution foncière et la contribution nationale de crise connexe; l'impôt complémentaire personnel ne sera dû que si le contribuable possède en Belgique un établissement stable.

D'autre part, les revenus d'immeubles situés au Canada et appartenant à des contribuables belges subiront la taxe mobilière de 12 % qui s'ajoutera à l'impôt canadien obligatoirement limité à 15 %; ainsi, un revenu de 100 subira un impôt de  $15 + \left( \frac{85 \times 12}{100} \right) = 25,2$  (outre l'impôt complémentaire personnel si le propriétaire est une personne physique).

##### *Bénéfices industriels ou commerciaux.*

En vertu de l'article III, les entreprises de l'un des Etats Contractants ne sont imposables dans l'autre Etat que sur les bénéfices réalisés grâce à l'activité d'un établissement stable (règle non applicable aux entreprises de navigation; cf. art. V).

Lesdits bénéfices sont également imposables dans l'Etat du siège de l'entreprise (domicile fiscal), en vertu de l'article XIII, qui confirme le droit, pour la Belgique, de percevoir sa taxe professionnelle réduite au cinquième conformément à l'article 35, § 11, des lois coordonnées relatives aux impôts sur les revenus, ainsi que son impôt complémentaire personnel. Cependant, ni la taxe professionnelle ni l'impôt complémentaire personnel ne seront dus si l'impôt canadien atteint ou dépasse le montant de la taxe professionnelle calculée au taux plein sur les bénéfices provenant du Canada (impôt canadien non déduit).

*Exemples.* — Premier cas: Société belge ayant tiré tous ses revenus d'un siège d'exploitation situé au Canada:

|                |           |
|----------------|-----------|
| Bénéfice       | 1 000 000 |
| Impôt canadien | 220 000   |
| Revenu net     | 780 000   |

Taxe professionnelle au taux plein sur 1 million = 317 500, supérieure à l'impôt canadien. Cette taxe sera due au taux réduit sur le bénéfice amputé de l'impôt canadien, soit  $\frac{240 500}{5} = 48 100$ .

La charge totale des impôts canadien et belge est donc de 268 100; elle reste inférieure à l'impôt belge (317 500) qui serait dû sur le même revenu s'il avait sa source en Belgique.

Deuxième cas: Même société:

|                   |           |
|-------------------|-----------|
| Bénéfice canadien | 5 000 000 |
| Impôt canadien    | 2 100 000 |
| Bénéfice net      | 2 900 000 |

Taxe professionnelle au taux plein sur 5 millions = 1 817 500, chiffre inférieur à l'impôt canadien. La société ne devra pas la taxe professionnelle sur les bénéfices de son établissement canadien.

On peut noter ici que la Convention belgo-américaine confirme également, mais sans restriction, le droit, pour la Belgique, de percevoir sa taxe professionnelle réduite au cinquième sur les revenus réalisés et imposés aux Etats-Unis.

##### *Profits de professions libérales et rémunérations.*

Les règles énoncées ci-dessus s'appliquent en principe aux profits des professions libérales ainsi qu'aux appointements et salaires.

De wedden en lonen worden nochtans niet belast in de Staat waar de activiteit wordt uitgeoefend, indien het verblijf slechts tijdelijk is (niet meer dan 183 dagen per jaar), met dien verstande dat de belastingplichtige moet bezoldigd zijn door een onderneming van zijn Staat van oorsprong en dat de bezoldiging 3 000 dollar niet mag overschrijden (art. XI).

Er weze opgemerkt dat artikel IX voor België het recht vrijwaart om, overeenkomstig de eigen wetgeving, de bezoldigingen te belasten van de in Canada verblijvende beheerders of commissarissen van Belgische vennootschappen.

#### *Inkomsten uit roerende kapitalen.*

Hier worden bedoeld de dividenden, de interesten, de huurgelden en de retributies (royalties). Daar het regime toepasselijk op de huurgelden uit onroerende goederen hierboven werd besproken, blijft er alleen te handelen over de andere groepen van inkomsten.

Het fiscaal regime van de inkomsten uit kapitalen heeft, sedert veertig jaar, aanleiding gegeven tot talrijke controverse tussen de voorstanders van de taxatie aan de bron (land waar het inkomen wordt voorgebracht) en de voorstanders van de taxatie in het land van deze die de inkomsten geniet, nl. de eigenaar van de kapitalen. Er is hier een belangenconflict tussen de kapitaal-invoerende en de kapitaal-uitvoerende landen, waarbij zowel de ene als de andere beweren aanspraken te mogen laten gelden op een belastbare stof die bij hen hetzij wordt voortgebracht of wordt ontvangen.

Dit aanslepend conflict leidt tot tussenoplossingen waarbij het principe van het dubbel politiek en economisch aanknopingspunt aanvaard wordt en het recht van taxatie aan de beide landen wordt toegekend. Het is een vergelijk van dit soort dat besloten ligt in de artikelen VI en XIII van de Overeenkomst met Canada. Zie hier de hoofdtekken ervan.

#### *Inkomsten van Belgische oorsprong betaald aan inwoners van Canada.*

a) *Dividenden.* — Behoud van de Belgische belastingen: mobiliënbelasting van 30 % en nationale crisisbelasting van 20 %. Canada geeft aan zijn inwoners een passende ontlasting.

b) *Interessen.* — Behoud van de mobiliënbelasting aan de bron (normale aanslagvoeten: 18 % of 11/89).

c) *Retributies (royalties).* — Behoud van de thans aan de bron geheven mobiliënbelasting van 18 % en verbintenis deze aanslagvoet niet te verhogen. Deze blijft dus vast op zijn huidige peil (behalve wanneer de retributies in België opgetrokken worden door een vaste inrichting van een Canadese onderneming).

Voor de drie groepen van inkomsten (evenals voor de huurgelden) verbindt België er zich toe geen belasting zoals de aanvullende personele belasting te eisen (bevestiging dus van het volgens de huidige Belgische wetgeving geldende regime).

#### *Inkomsten van Canadese oorsprong ontvangen door Belgische belastingplichtigen.*

Krachtens artikel VI, § 1, wordt de Canadese belasting definitief beperkt tot haar huidige aanslagvoet van 15 %. Het is niet mogelijk geweest meer te bekomen. Een belangrijke toegave ligt echter besloten in § 2 van artikel VI. Hierdoor wordt de Canadese belasting op de dividenden, toegekend door een Canadese vennootschap aan een Belgische vennootschap of aan een groep van twee, drie of vier Belgische vennootschappen die een meerderheidsdeelneming in de Canadese vennootschap bezitten, vermindert tot 5 %. Niettegenstaande de aan deze vermindering verbonden voorwaarden, betekent deze vermindering een aanzienlijk voordeel voor belangrijke ondernemingen hier te lande.

De bedoelde inkomsten — dividenden, interesten of retributies —, in Canada onderworpen aan een belasting van 15 % (eventueel vermindert tot 5 %) blijven belastbaar in de mobiliënbelasting van 12 % (op het netto inkomen na aftrek van de Canadese belasting) ook in de aanvullende personele belasting, indien de belanghebbende een natuurlijk persoon en Rijksinwoner is.

Artikel XIII, § 3, b, bepaalt nochtans dat de mobiliënbelasting eventueel verminderd wordt, zodanig dat de gezamenlijke last van de Canadese en Belgische belastingen niet hoger is dan de hoogste aanslagvoet bepaald inzake mobiliënbelasting door de Belgische wetgeving. Deze aanslagvoet bedraagt thans 30 %.

Op te merken valt dat, voor de toepassing van deze beschikking, de verscheidene roerende inkomsten (dividenden, interesten en retributies) in één enkele groep worden gerangschikt. Men heeft de verscheidenheid van aanslagvoeten van de mobiliënbelasting in België bepaald bij artikel 34 der samengevoegde wetten betreffende de inkomstenbelastingen wat de interesten betreft, niet op het internationaal plan willen overbrengen. Men is uitgegaan van de gedachte dat de Overeenkomst dubbele belasting moet vermijden in zover de gezamenlijke last van de Belgische en Canadese belastingen een

Les appointements et salaires ne sont toutefois pas imposés (secteur privé) dans l'Etat où l'activité est exercée si le séjour n'est que temporaire (pas plus de 183 jours par an), étant entendu que le contribuable doit être rétribué par une entreprise de son Etat d'origine et que la rémunération ne peut excéder 3 000 dollars (art. IX).

Noter que l'article IX sauvegarde le droit, pour la Belgique, d'imposer conformément à sa législation, les rémunérations des administrateurs ou commissaires de sociétés belges résidant au Canada.

#### *Revenus de capitaux mobiliers.*

Sont visés ici les dividendes, les intérêts, les loyers et les redevances (royalties). Le sort des loyers d'immeubles ayant été examiné ci-dessus, il reste à parler des autres groupes de revenus.

Le régime fiscal des revenus du capital dans le cadre des Conventions de double imposition a, depuis quarante ans, donné lieu à des nombreuses controverses entre les partisans de la taxation à la source (pays de production du revenu) et les partisans de la taxation au pays du bénéficiaire des revenus, c'est-à-dire du propriétaire des capitaux. Il y a ici conflit d'intérêts entre les pays importateurs et les pays exportateurs de capitaux, les uns et les autres prétendant saisir une matière imposable qui est soit produite, soit recueillie chez eux.

Ce conflit persistant aboutit à des solutions de compromis qui, acceptant le principe de la double allégeance politique et économique, reconnaissent un droit d'imposition aux deux pays intéressés. C'est un compromis de ce genre qui résulte des articles VI et XIII de la Convention avec le Canada; en voici les traits essentiels.

#### *Revenus de source belge payés à des résidents du Canada.*

a) *Dividendes.* — Maintien des impôts belges: taxe mobilière de 30 % et contribution nationale de crise de 20 %, le Canada devant accorder à ses résidents un dégrèvement approprié.

b) *Intérêts.* — Maintien de la taxe mobilière à la source (taux normaux: 18 % ou bien 11/89).

c) *Redevances (royalties).* — Maintien de la taxe mobilière actuellement perçue à la source au taux de 18 % et engagement de ne pas augmenter ce taux qui se trouve donc bloqué à son niveau actuel (sauf le cas où les redevances sont recueillies en Belgique par un établissement stable d'entreprise canadienne).

Pour les trois groupes de revenus (de même que pour les loyers), la Belgique s'interdit de percevoir un impôt tel que l'impôt complémentaire personnel (confirmation du régime découlant de la législation belge actuelle).

#### *Revenus de source canadienne recueillis par des contribuables belges.*

En vertu de l'article VI, § 1, l'impôt canadien est limité définitivement à son taux actuel, 15 %; il n'a pas été possible d'obtenir davantage. Toutefois, une concession importante résulte du § 2 de l'article VI, qui réduit à 5 % l'impôt canadien frappant les dividendes attribués par une société canadienne à une société belge ou à un groupe de deux, trois ou quatre sociétés belges possédant une participation majoritaire dans la société canadienne. Malgré les conditions auxquelles cette réduction est subordonnée, elle présente un intérêt considérable pour d'importantes entreprises de notre pays.

Frappés au Canada d'un impôt de 15 % (éventuellement ramené à 5 %), les revenus en question — dividendes, intérêts ou redevances — restent assujettis à la taxe mobilière de 12 % (sur revenu net, impôt canadien déduit) ainsi qu'à l'impôt complémentaire personnel si le bénéficiaire est une personne physique ayant la qualité d'habitant du Royaume.

L'article XIII, § 3, b, dispose toutefois que la taxe mobilière est éventuellement réduite de manière que la charge globale des impôts canadiens et belge ne dépasse pas le taux le plus élevé prévu en matière de taxe mobilière par la législation belge. Ce taux est actuellement de 30 %.

Il est à noter que, pour l'application de cette disposition, les divers revenus mobiliers (dividendes, intérêts et redevances) sont rangés dans un seul groupe; on n'a pas voulu transposer sur le plan international la gamme des taux de taxe mobilière prévus en Belgique par l'article 34 des lois coordonnées relatives aux impôts sur les revenus, en ce qui concerne les intérêts. L'idée est que la Convention doit remédier aux doubles impositions dans la mesure où la charge cumulée des impôts canadiens et belges dépasse un taux qu'on peut considérer comme raisonnable dans l'état actuel de la fiscalité belge. Or, à cet

percentage overschrijdt, dat men in de huidige stand van de Belgische fiscaliteit als redelijk kan beschouwen. Welnu, in dit opzicht, kan men een last die in feit 25,2 % bedraagt van het bruto-inkomen, voor de aftrek van de Canadese belasting, moeilijk overdreven noemen. Inderdaad onderstellen wij een bedrag aan roerende inkomsten van Canadese oorsprong van ... .. 100 000  
de Canadese belasting zal bedragen ... .. 15 000

Netto-inkomen ... .. 85 000  
Mobiliënbelasting 12 % op 85 000 = 10 200.

Totaal van Canadese en Belgische belastingen: 25 200, wat lager is dan de mobiliënbelasting op Belgische dividenden (mobiliënbelasting 30 % op 100 000 = 30 000).

Anderdeels is het niet buitengewoon dat de inkomsten uit de arbeid aan een belasting (bedrijfsbelasting) van ongeveer 25 % worden onderworpen en men kan allicht aannemen dat de opbrengsten van kapitalen een last dragen die even zwaar of zwaarder is dan die welke op de inkomsten uit de bedrijfsactiviteit rust.

Ten slotte dient aangestipt dat het in de Overeenkomst met Canada aangenomen stelsel hetzelfde is als dat bepaald in de Overeenkomsten gesloten met de Verenigde Staten van Amerika, het Verenigd Koninkrijk en Finland.

#### C. — Administratieve bijstand.

Overeenkomstig een steeds meer gevolgd gebruik, voorziet artikel XIV — op aanvraag, dus zonder automatisme — in de uitwisseling van inlichtingen tussen de Belgische en de Canadese Administratie, ten einde de uitvoering van de Overeenkomst en het voorkomen van bedrog inzake de belastingen die het voorwerp van de overeenkomst uitmaken, te verzekeren.

Deze maatregel wordt meer en meer beschouwd als het corollarium van de beschikkingen ter voorkoming van dubbele belasting. Natuurlijk zal de uitwisseling van inlichtingen slechts onder het gebruikelijk voorbehoud plaatsvinden. Aldus zal de Belgische Administratie bijvoorbeeld slechts de inlichtingen moeten verstrekken die zij volgens haar eigen wetgeving kan bekomen.

Men kan er nog op wijzen dat de Belgisch-Canadese Overeenkomst, in tegenstelling tot de met Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Zweden en Finland gesloten Overeenkomsten, in geen bijstand voorziet voor de invordering van de belastingen.

Dienvolgens geeft uw Commissie een gunstig advies.

De Verslaggever,  
A. FIMMERS.

De Voorzitter,  
A. DEQUAE.

égard, on peut difficilement juger excessive une charge représentant en fait 25,2 % du montant brut des revenus, avant prélèvement de l'impôt canadien. En effet, supposons un montant de revenus mobiliers d'origine canadienne atteignant ... .. 100 000  
l'impôt canadien sera de ... .. 15 000

Revenu net ... .. 85 000

Taxe mobilière 12 % sur 85 000 = 10 200.

Total des impôts canadien et belge = 25 200, inférieur à la taxe mobilière afférente à des dividendes belges d'un montant de 100 000 (taxe mobilière 30 % = 30 000).

Par ailleurs, il n'est pas rare que les revenus du travail subissent un impôt (taxe professionnelle) voisin de 25 %, et l'on peut concevoir que les produits du capital supportent une charge égale ou supérieure à celle qui atteint les revenus de l'activité professionnelle.

Enfin, il est à signaler que le système adopté dans la Convention avec le Canada est le même que celui qui résulte des Conventions passées avec les États-Unis, le Royaume-Uni et la Finlande.

#### C. — Assistance administrative.

Conformément à une pratique qui tend à se généraliser, l'article XIV prévoit — sur demande, donc pas d'automatisme — l'échange de renseignements entre les Administrations belge et canadienne en vue d'assurer l'exécution de la Convention et de prévenir la fraude en ce qui concerne les impôts faisant l'objet de la Convention.

Cette mesure est de plus en plus considérée comme le corollaire des dispositions prises pour remédier à la double imposition. Bien entendu, les échanges de renseignements n'auront lieu que moyennant les réserves d'usage; c'est ainsi par exemple, que l'Administration belge ne devra fournir que les renseignements qu'elle peut obtenir suivant sa propre réglementation.

On peut souligner ici que, à la différence des Conventions conclues avec la France, l'Italie, le Luxembourg, les Pays-Bas, la Suède et la Finlande, la Convention belgo-canadienne ne prévoit pas l'assistance pour le recouvrement des impôts.

En conséquence votre Commission donne un avis favorable.

Le Rapporteur,  
A. FIMMERS.

Le Président,  
A. DEQUAE.